

**T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU**

ESAS NO : 2018/ (17) 4-686
KARAR NO : 2021/1318
K. TARİHİ : 02.11.2021

**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLAMI**

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İstanbul Anadolu 6. Asliye Ticaret Mahkemesi
TARİHİ : 12/11/2014
NUMARASI : 2014/575- 2014/575
DAVACI : U.K. vekili Av. H.K.
DAVALI : G. Sigorta A.Ş. vekili Av. S.İ.

1. Taraflar arasındaki “maddi tazminat” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İstanbul Anadolu 6. Asliye Ticaret Mahkemesince verilen hakem kararının saklanması ile ilişkin karar davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Hakem heyetince Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

1

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

4. Başvuran (davacı) vekili başvuru dilekçesinde; müvekkiline ait davalıya Kobi Paket Sigorta Poliçesi ile sigortalı olan işyerinde bulunan deri kıyafetlerin çalındığını, başvuruya rağmen davalı sigorta şirketince zararın karşılanmadığını ileri sürerek 740.000TL tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı:

5. Karşı taraf (davalı) vekili cevap dilekçesinde; hırsızlık olayının gerçek olmadığını, sigortalının haksız kazanç sağlamaya çalıştığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Hakem Heyeti Kararı:

6. Hakem heyetin 2012/E.1288.14, 21.01.2013 tarih ve 2013/96 K. sayılı kararı ile; ispat yükünün karşı tarafa geçtiği ve sigortalının hırsızlık olayını ispat edemediği gerekçesiyle başvuru sahibinin tazminat talebinin reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Hakem heyetinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

8. İstanbul Anadolu 16. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11.02.2013 tarihli ve 2013/58 E., 2013/1 K. sayılı kararı ile temyiz dilekçesinin reddine karar verilmiştir.

9. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

10. Yargıtay (Kapatılan) 17. Hukuk Dairesinin 03.02.2014 tarihli ve 2013/10437 E., 2014/947 K. sayılı kararı ile;

“... 1- Mahkemece 11/02/2013 gün 2013/58 Esas 2313/1 Karar sayılı ek karar ile 6100 sayılı HMK'nın 439/1 maddesi gereğince Hakem kararlarına karşı yalnızca iptal davası açılabilceği gerekçesiyle davalı tarafın iptal

davası açma hakkı saklı kalmak kaydıyla temyiz talebinin reddine karar verilmiş ise de; bu karar usul ve yasaya uygun değildir. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 29.6.2012 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 30. maddesinin-12. fıkrasında, "Uyuşmazlığa düşen taraflar arasında açık ve yazılı şekilde yapılması gereken sözleşme ile daha yüksek bir tutar belirlenmemişse hakemin verdiği kırk bin Türk Lirasına kadar olan kararlar her iki taraf için kesindir. Kırk bin Türk Lirasının üzerindeki kararlar için temyize gidilebilir" hükmü mevcuttur. Her ne kadar 6100 sayılı HMK'nın 439. maddesinin 1. bendinde Hakem kararına karşı yalnızca iptal davası açılabilmesine ilişkin düzenleme mevcutsa da sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözülmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usul ve esasları düzenleyen özel kanun niteliğindeki 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun uygulama önceliği olduğu gözetildiğinde davalı vekilinin temyiz talebinin reddine karar verilmesi doğru görülmediğinden ek kararın ortadan kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir. 2- 818 sayılı BK. 'nun 53. maddesine (6098 sayılı TBK 'nun 74. maddesi) ve yerleşik Yargıtay uygulamasına göre, hukuk hâkimi, ceza hâkiminin belirlediği kusur oranı ve delil yetersizliğine dayalı beraat kararı ile bağlı değil ise de sanığa isnat edilen eylemi işlemediğinin kesin olarak tespiti olgusuna dayalı beraat kararı ve eylemin hukuka aykırılığını ve fâilini belirleyen mahkûmiyet karar ile bağlıdır.

Somut olayda, davacı sigortalı, işyerindeki deri malzemenin çalındığını iddia etmektedir. Davacı tarafça olayla ilgili Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikâyetle bulunulduğu ve soruşturmanın halen devam ettiği iddia edildiğine göre, anılan ceza soruşturmasının sonucu beklenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

11. Hakem heyetince 07.08.2012 başvuru tarihli ve 2012/E.1288.4, 29.09.2014 karar tarihli ve KT-2014/25 sayılı kararı ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda (HMK) mahkemeler için düzenlenen direnme kararının Sigorta Tahkim Komisyonunca görevlendirilen hakem heyeti kararları içinde geçerli olduğu ileri sürülerek HMK'nın 373/5. bendi uyarınca başvuru sahibinin başvurusunun reddine dair ilk kararda direnilmesine karar verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

12. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. ÖN SORUN

13. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında öncelikle; Uyuşmazlık Hakem heyetince direnme kararı verilip verilemeyeceği hususu ön sorun olarak tartışılıp değerlendirilmiştir.

III. GEREKÇE

14. Bir hak üzerinde uyuşmazlığa düşen iki tarafın, anlaşarak, bu uyuşmazlığın çözümünü özel kişilere bırakmalarına ve uyuşmazlığın bu özel kişiler tarafından incelenip karara bağlanmasına tahkim; uyuşmazlığın çözümü kendilerine bırakılan bu özel kişilere ise hakem denir. Hakemler, bağımsız, tarafsız gerçek kişilerdir, kural olarak uyuşmazlığın tarafı olan kişilerce seçilirler, uyuşmazlığı yargılama yoluyla çözerler. Tahkim yolu, tarafların doğmuş ya da doğabilecek bir uyuşmazlığı aralarındaki anlaşmaya göre hakem veya hakem kuruluna götördükleri, özel bir yargılama faaliyetidir (*Kuru, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, Ankara 2001, C. VI, s. 5875; Medeni Usul Hukuku El Kitabı, Ankara 2020, C.II, s. 1857*).

15. Sigortacılıkta tahkim ise alternatif çözüm yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sistem ile Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde kurulmuş olan Sigorta Tahkim Komisyonuna müracaat edilerek komisyon tarafından belirlenecek hakemler aracılığıyla sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında, sigorta sözleşmesinden veya güvence hesabından faydalanan kişiler ile güvence hesabı arasında çıkan uyuşmazlıklar çözüme kavuşturulmaktadır.

16. Sigortacılıkta tahkim kavramı hukukumuzda ilk defa 03.06.2007 tarihinde kabul edilerek 14.06.2007 tarihinde Resmî Gazete 'de yayımlanan Sigortacılık Kanunu'nun 30. maddesi ile girmiştir. Bu maddenin 12. bendi ve ilgili diğer maddelerinde 29.06.2012 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan 6327 sayılı Kanun ve 18.04.2013 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan 6456 sayılı Kanun ile birtakım eklemeler ve değişiklikler yapılmıştır. Tahkim ile ilgili diğer düzenlemeler ise Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik ile yapılmıştır.

17. Sigorta tahkimi ile iç tahkim arasında terminolojik benzerlik dışında her iki alternatif uyuşmazlık çözüm yönteminin en temel nitelikleri olan tahkim anlaşmasının varlığı, tarafların rolü, sürecin işleyişi, hakemlerin seçimi, davanın açılması, yargılama usulü, kararların verilmesi, kararlara karşı kanun yolları ve kurumsal yapı yönünden çok temel konularda birbirinden farklılıklar bulunmaktadır. Her iki sistem arasındaki farklılık ve özellikler Yargıtay İçtihatları Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 19.06.2020 tarihli ve 2019/4 E., 2020/71 K. sayılı kararında ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

18. Sigorta tahkim sisteminin kendine özgü kalıcı ve kurumsal bir yapısı bulunmaktadır. Sigorta tahkimi, zorunlu sigortalar dışında, sigorta kuruluşlarının iradi katılımı esasına dayanmaktadır. Sigortalı/hak sahipleri ise hiçbir şekilde, sigorta şirketleri ile yaşadığı bir uyuşmazlığın çözümü için Sigorta Tahkim Komisyonuna başvurmak zorunda değildir. Eş söyleyişle Sigortacılık Kanununda yer alan tahkim, sisteme üye olan şirketler bakımından zorunluluk, sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayanlar bakımından gönüllülük esasına dayanmaktadır (*Karasu, Rauf: Yargıtay ve Sigorta Tahkimi İtiraz Hakem Heyeti Kararları Işığında Karayolları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası, Ankara, 2016, s.136; Kabukçuoğlu Özer: Sigortacılık Kanunu Şerhi, İstanbul 2012, s. 29*).

19. Bu sistem ile sigorta konusundaki uyuşmazlıkların uzman kişiler tarafından az maliyetle, hızlı ve adil şekilde çözüme kavuşturularak sigortacılık sektörüne olan güvenin artırılması amaçlanmış, bu kapsamda sistemin işleyişine özgü düzenlemeler getirilmiştir. Örneğin; Sigortacılık Kanununa göre hakem seçimi Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından yerine getirilir. Sigortacılık tahkiminde taraflar hakemleri serbestçe belirleyemezler. Sigorta tahkiminde görev yapacak hakemlerin Kanun'un 30/8 ve Tahkim Yönetmeliğinin 16. maddesindeki nitelikleri taşıması zorunlu tutulmuştur. Hakemler hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde görev yapacak şekilde önceden hazırlanmış listelere göre belirlenir. Hakemler, görevlendirildikleri tarihten itibaren en geç dört ay içinde karar vermek zorundadır. Ancak, bu süre tarafların açık ve yazılı muvafakatleriyle uzatılabilir.

20. Sigortacılık Kanunu'nun 30/23. maddesi "*Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun hükümleri, sigortacılıktaki tahkim hakkında da kıyasen uygulanır.*" hükmüne haizdir. Hakem heyetince Hukuk Muhakemesi Kanunu'nda mahkemeler için öngörülen direnme kurumunun kıyas yoluyla hakemler içinde geçerli olduğu ileri sürülmüştür.

21. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre direnme yetkisi devlet (ilk derece) mahkemelerinin ve istinaf mahkemelerinin tekelindedir. 2797 sayılı Yargıtay Kanunu'nun 15. maddesine göre; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Yargıtay dairelerinin bozma kararlarına karşı mahkemelerce verilen direnme kararlarını inceleyerek karar vermekle görevli kılınmıştır.

22. Hakemlerin direnmesini mümkün görmek, uyuşmazlığa düşen tarafların resmî yargıyı bırakarak, uyuşmazlığı bir an önce hallettirmek için anılan iradi alternatif yolunu seçmedeki amacına da aykırıdır (*Özbay, İbrahim: Hakem Kararlarının Temyizi, Ankara 2004, s. 372 vd*). Sigortacılık Kanunu'nun sigorta konusundaki uyuşmazlıkların uzman kişiler tarafından az maliyetle, hızlı ve adil şekilde çözüme kavuşturularak sigortacılık sektörüne olan güvenin artırılması yönünde güttüğü gayeye de uygun düşmemektedir.

23. Bozma kararından sonra yeniden seçilen hakemler bozma kapsamıyla sınırlı olarak inceleme yapmaktadır (*Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 23.10.1972 tarihli ve 1972/2 E., 1972/12 K. sayılı İBK kararı*).

24. Daha açık bir ifadeyle sigortacılıkta tahkim müessesesi hızlı ve adil çözüme ulaşmak hedeflenmiştir. Zira somut olayda da uygulanması gereken 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 440/III-4. maddesi gereğince hakem kararlarına karşı karar düzeltme yoluna dahi başvurulamayacaktır. Netice itibariyle Uyuşmazlık Hakem heyetince direnme kararı verilmesi mümkün değildir.

25. Bu nedenle direnme adı altındaki kararın usulden bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Direnme kararının 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen "Geçici Madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince usulden **BOZULMASINA**, Bozma nedenine göre sair temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440/III-4 maddesi gereğince karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere, 02.11.2021 tarihinde oy birliği ile kesin olarak karar verildi.